

ארבעה אחין פרק שלישי יבמות

לא.

עין משפט גד מצוה

בא מיי פיה מהל
גירושין הלכה יג סמג
עש כ טו"ע ה"ע סימן
קלנו סעיף יג:
בב ב מיי פ"ט מהל
מכירה הלכה ה סמג
עש פב טו"ע ח"מ סימן
רלה סעיף כב בג"ה:

תוספות ישנים

שאם אמה אומר חולצת
מתייבמת. וז"ל לפי
שחמורו צ"י כולל חולצת
(יג) ולא מתייבמת אמאי
לא אמרין שאם אמה אומר
חולצת מתייבמת. וז"ל
דהאם נמי אינה אסורה
לייבם אלא מדרבנן וא"כ
מתייבם ואין צדק כלום
כדלמירין כאל. וא"ל ור'
דחמורו דאמר שמי אחות
צדיקה מדאורייתא (לפי
כח) ובשאלתם אסור
מזה אמרין לעל (עס)
חולצת ולא מתייבמת ואמאי
לא גורין שאם אמה אומר
חולצת מתייבמת דהא
מדאורייתא היא וא"ל לומר
מתייבם ואין צדק כלום.
ו"ל דאחות צדיקה והאחת
אסור מזה מלמא דלא
צדקה היא ולא גורו דה
רבנן: נפל הבית עליו ועל
בת אחיו וכו' ואמאי ניתא
אשה זו בחזקת בית לזקן
עומדת. וא"ל דארכה ניתא
בחזקת בית לייבם
[ע]משה הערוה מתחלה
מספק אמה זה לאוסרה
לומר שמה היאש קודם ולא
תאסרה מספק ואל
דצדקה הוא להחזיקה
בחזקת בית לזקן יומר
מלייבם משום דלזקן
משמריה בניהם הבעל לבי
אזל להמירה לייבם כ"ץ
מיתא הבעל והערוה:
ובגירסין דהא ממאי
דצדקה אמת. ר"ה דלמתי
פקדין אמאי נקט מלמיה
צדקה אמת ומשום הכי
גורין חליצה אטו יבוס
והחליצה הוא חומרה
בעלמא לימני בשמי כמי
עדים וכו' החליצה כדן ולא
ננוור אטו יבוס ומשני
משום דבעי למתן קדושין
למשום גירושין לא מתייבם
דהא כבר מנין לה בגיטין
(עמ). אלא משום קדושין
דומיא דקדושין דמיי כתי
אמת:

למאן דמיש לספק דרוסה כדלמיר צדק אלו טרפות (חולין דף מג.
עס) וארי שנכנס לנין השורים ופסק התם אמירי) הלכתא דמושין
לספק דרוסה א"ע"ג דלמירין התם איכא למימר הכי ואיכא למימר
הכי מ"מ מסתברא טעמא לאיסורא טפי מלהתירא מדע דהא צדק

כלבא ספק שוגרא אמירין התם (דף
ג:) אימור כלבא אפי' לשמואל דמיש
לספק דרוסה: **הבא נמי אם אמה**
אומר חולצת מתייבמת. מיהו דמעיקרא
פריך ואל תאסרה מספק ורובה
להמירה לייבם לכתחילה והשתא פריך
דלפילו חליצה לא תיבעי גזרה שמה
מתייבם ויש לומר דהכל הכי קאמר
מה מועיל שמה אסורה לייבם וכיון
דחולצת יבוס מתוך כך לייבם ומשני
דחולצת ממה נפשך ואם יבא צדקה
בעלמא לייבם אין צדק כלום:
נפל הבית וכו'. כאן יש מיהו
אמאי חשיב לה טפי בחזקת בית
לזקן מלייבם דהא קמן שניהם נמו
וכן יכול להיות שהיא מתה מחלה
כמו הבעל ו"ל דמשום הכי חשיב לה
טפי בחזקת בית לזקן מלייבם משום
דצדקתה הבעל משמריה לזקן אלא
צדקתה הערוה אינה ניתרת לייבם עד
שימות הבעל עמה: **ואין ידוע**
איזה מהם מת ראשונה. קסבר האי
תנא דמיתה מפלת:

(ט) **למאי הלבא.** מיהו דמשנה
זו בגיטין צהורק (דף
עח.) ולא מסיק התם בגמרא למאי
הלכתא: **אין בשתי בתי עדים**
תתייבם ואין בכך כלום. פ"ה דחוק
הוא דאיך עלה על דעת המתוך לומר
כן ועוד דבספרי ישנים גרס דלמא
והוא מוחק וגרס ומו ונראה לר"י
ד"פ דומיא דקדושין וקדושין משמע
ליה דמיי אף צדקה אמת וא"ע דצדק
אמת דאורייתא מתייבמת כיון דצד'
כתי עדים הויא ספיקא דאורייתא
גורו רבנן שלא מתייבם צדקה אמת
אטו צ' כתי עדים ופריך וקדושין
גופייהו ממאי דמיי צדקה אמת
דלמא דוקא צד' כתי עדים אלא צדקה
אמת מותרת להמירי ולא גורין אטו
צ' כתי עדים משום דצ' כתי עדים
גופייהו הויא ספיקא דרבנן ומדאורייתא
אלא מתייבמת דמוקיים לה לחזקה אלא
מדרבנן חולצת ולא מתייבמת לתומרא
דוקא צדקה אמת ומוקיים דשמי כתי
עדים ספיקא דרבנן כמו שפורש
לכסוף והשתא קאמר אי צד' כתי
עדים דוקא אמת רובה להמירי אלא

כיון דקמזכרת חליצה לזרה מידע ידעי.
קדושין והאי דלא מתייבמת זרמה חומרה בעלמא הוא: ליטני.
ספק קרוב לו: מידע ידעי דחומרה בעלמא הוא. כלומר אי חיישת
דלא לימירי אינשי מדחלצה ודאי גירושין גמורין יניהו דאי קדיש לה

כיון דקא מצרכת חליצה מידע ידעי דחומרה
בעלמא הוא א"ה גירושין נמי ליתני וליצרכה
חליצה ומידע ידעי דחומרה בעלמא הוא אם
אתה אומר חולצת מתייבמת הכא נמי אם
אתה אומר חולצת מתייבמת ותתייבם ואין
בכך כלום אחזקה קא קיימא איתיביה אבוי
נפל הבית עליו ועל בת אחיו ואין ידוע
איזה מהם מת ראשון צרתה חולצת ולא
מתייבמת אמאי הכא נמי נימא אשה זו
בחזקת בית לזקן עומדת ומספק אתה בא
לאוסרה אל תאסרה מספק וכי תימא ה"ג
לחומרה חומרה דאתי לידי קולא הוא שאם
אתה אומר חולצת מתייבמת גירושין דשכיחי
גורו בהו רבנן מ'פולת דלא שכיחי לא גורו
בהו רבנן אי נמי גירושין דקיימא ערוה דקא
מוכה וצרתה קמצרכת לה חליצה אמרי קמו
ביה רבנן בגיטא דגיטא מעליא הוא ואתה
לייבומי לצדקה מפולת מו קמו בהו רבנן
במפולת וגבי גירושין מו לא תנן והתנן
ה"ה עומדת ברה"ר וזרקו לה קרוב לה
מגורשת קרוב לו אינה מגורשת מחצה על
מחצה מגורשת ואינה מגורשת ואמירין
למאי הלכתא דאי בהן הוא אסורה ליה ואי
ערוה היא צרתה בעיא חליצה ולא אמירין
שאם אתה אומר חולצת מתייבמת הא איתמר
עלה ר' רבה ורב יוסף דאמרי תרווייהו הכא
בשתי בתי עדים עסקין אחת אומרת קרוב
לה ואחת אומרת קרוב לו דהוה ליה ספיקא
דאורייתא ומתניתין דהכא בבת אחת דה"ל
ספיקא דרבנן וממאי דמתניתין דהכא בבת
אחת דומיא דקדושין מה קדושין בבת אחת
אף גירושין בבת אחת וקדושין גופייהו ממאי
דבבת אחת דלמא בב' בתי עדים אי בב'
כתי עדים תתייבם ואין בכך כלום קיימי
ואין בכך כלום ותו בשתי בתי עדים נמי ספיקא
דרבנן היא דאמרי' אוקי תרי לבהדי תרי ואשה
אוקמה אחזקה מידי דהוה אנכסי דבר שמיא
ד'דבר שמיא זבין נכסי אתו בי תרי ואמרי
כשהוא חלים זבין ואתו בי תרי ואמרו כשהוא
שומה זבין ואמר רב אשי' אוקי תרי להדי תרי
וארעא

כיון דקמזכרת חליצה לזרה מידע ידעי.
קדושין והאי דלא מתייבמת זרמה חומרה בעלמא הוא: ליטני.
ספק קרוב לו: מידע ידעי דחומרה בעלמא הוא. כלומר אי חיישת
דלא לימירי אינשי מדחלצה ודאי גירושין גמורין יניהו דאי קדיש לה

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מידע
וכי דקיימא קדושין
דמתייבמת: (ב) רוב ד"ה
ראמרי' למאי הלכתא:
(ג) ד"ה אי בשמי וכו'
ואין צדק כלום ודאי
קיימי עדים: (ד) בא"ד
אלא אין בקידושין הוה
מיי וכו' דבבר פני לה
וכי קדושין מייירי נמי
צדקה:

מוסף רש"י

נפל הבית עליו ועל בת
אחיו. שהיא אשה, ספק
הוא מת חלה ופלו
שתיין לפני אחי ופותרת
זרמה משום זרמה הבת,
ספק בת אחיו מתה
ראשונה ובעצת נפילה
ליבם לא הויא זרמה זרמה
ערוה, דתן (ע"ל ב:)
וטולן אס מתו או מילתו
צדקתה מתורת (קפון
טו). דבר שמיא זבין
נכסי. מנכ' קרקעותיו
(בבבבב ב:). חליץ. כר"ה
(עס)

אף גירושין צדקה אמת. כלומר אי הוה תני להו דע"כ הוה מיתוקמא
דומיא דקדושין משום הכי לא תני לה: הכי גרסינן וקדושין
גופייהו ממאי דצדקה אמת דלמא צדקה אמת וכו' וישני כתי
עדים מתייבם זרמה ואין צדק כלום קיימי עדים ואמרי קרוב
לה ואם אמרת מתייבם ואין צדק כלום וכו' וישני כתי עדים
נמי ספיקא דרבנן הוא דלמירין אוקי פני כו'. והכי פירושו
אי בשתי בתי עדים לא הוה תני ולא מתייבמת אלא מתייבם
ואין צדק כלום דהא אוקמת אחזקה דמותרת לייבם הוה ופרכינן
קיימי עדים כו' והאמרת שמי עדים ספיקא דאורייתא
היא ותו בשתי בתי עדים נמי ספיקא דרבנן הוא ובגירושין גופייהו
א"ע"ג דבת אחת אומרת קרוב לה לא הוה לן לאפוקי מחזקה איתר
לשוק כיון דאיכא בת אחת דאמרה קרוב לו ואמאי קמי חולצת. ואית
דמפרשי הכי אי בשתי בתי עדים מי הוה אמירין לעיל כספק קדושין
מתייבם ואין צדק כלום קיימי עדים ואמרי קרוב לה ומקודשת ועשיית
דראשונה זרמה ערוה ואת אמרת מתייבם אלא ודאי צדקה אמת
דליכא אלא חד דלמיר קרוב לה אמירין אוקי זרמה אחזקה דשריא
ליבם וכך שמעתי וקשה צעירי משום דמיי סיעתא למילמיה מנפשיה דהוה
מתייבם ואין צדק כלום דלעיל הוה גופיה פירש הכי:
תנא